

Toimittajan työpöydältä

ANU KATAINEN

Kirjoittaja on Yhteiskuntapolitiikka-lehden toimittaja ja yliopistonlehtori Helsingin yliopistossa

Olen ollut *Yhteiskuntapolitiikka*-lehden toimituskunnan jäsen kolme vuotta, joiden aikana työpöytäni kautta on kulkenut kymmeniä käsikirjoituksia. Tieteenalojen, tutkimusaiheiden ja menetelmien kirjo on ollut laaja, aivan kuten lehden julkaisulinjaan kuuluu. Yhteisiäkin piirteitä käsikirjoituksista löytyy. Toimittajan asemassa käsikirjoituksia joutuu lukemaan ensisijaisesti kriittisin silmin, joten seuraavassa joitain käsikirjoituksiin liittyviä piirteitä, joihin toimituskunta toistuvasti kiinnittää huomiota arvioinnissa.

1) Miten tutkimus on motivoitu? Heti käsikirjoituksen johdannossa tulisi kertoa, miksi tutkimus on tärkeä ja millä tavalla se on merkittävä lisä aiempaan tutkimukseen. Tieteellisen julkaisun kirjoittamisen lähtökohta on, että tutkimus ankkuroidaan aiempaan tutkimukseen sen puutteita tai epävarmuuksia esiin nostoen. Ilman ”tiedollisen aukon” osoittamista jää esittämättä, miksi tutkimus on ylipäättään kannattanut tehdä ja minkälaista uutta tietoa se tuo. YP:hen tarjottavissa käsikirjoituksissa ei myöskään ole pahitteeksi avata tutkimuksen käytännöllisempiä implikaatioita, eli miten tutkimus mahdollisesti hyödyttää jonkin yhteiskunnallisen ongelman ratkaisussa tai vaikkapa palveluiden kehittämisessä.

2) Onko olemassa puhtaasti suomalaista tutkimusta? Jotta tutkimuksen ylipäättään voi kytkeä aiempaan tutkimukseen sen uutuusarvon osoittamiseksi, tutkijan on päätettävä, mistä oman tutkimuksen viitekehys muodostuu. YP:ssä julkaistut tutkimukset perustuvat pitkälti suomalaisiin aineistoihin ja tutkimusta motivoi useimmiten suomalaista yhteiskuntaa koskevat kysymykset ja ilmiöt. Onkin varsin yleistä, että tarjoutuissa käsikirjoituksissa viitataan lähinnä aiempaan suomalaiseen tutkimukseen. Vaikka kirjoitetaankin suomeksi suomalaiselle tutkija- ja asiantuntijayhteisölle, käsikirjoituksissa on syytä avata lukijalle myös aihepiirin kansainvälistä tutkimusta. Etenkin teoreettisen viitekehysten, käsitteiden ja metodologian osalta tutkimukset eivät koskaan rakennu pelkästään kansallisen tutkimustradition varaan ja tämä olisi syytä tuoda esiin käsikirjoituksissa viittaamalla keskeiseen kansainväliseen kirjallisuuteen. Ihannetapauksessa suomeksi julkaistu artikkeli voisi englanniksi käännettynä olla tieteellisiltä ansioiltaan niin vahva, että se kiinnostaisi myös kansainvälistä yleisöä.

3) Miten varmistaa väitöskirja-artikkeleiden riittävän korkea taso? YP:hen tarjotaan paljon aloittelevien tutkijoiden väitöskirjoihin liitettäväksi tarkoitettuja artikkeleita. Harmillisen usein tutkimusjulkaisun kirjoittamisen periaatteita ei olla aivan sisäistetty edes siinä vaiheessa, kun käsikirjoitusta jo tarjotaan lehteen. Jos käsikirjoituksessa on kuitenkin riittävästi ansioita ja se lähetetään arvioijille, arviointia mahdollisesti seuraava korjauskierros voi olla toimittajalle työläs: toimittajasta saattaa ikään kuin tulla väitöskirjan ylimääräinen ohjaaja. Tämä ei ole kuitenkaan toimintuksellisen prosessin varsinainen tarkoitus. Ohjaajilta toivoisikin vielä nykyistä suurempaa panostusta sen varmistamiseksi, että lehteen lähetettävät käsikirjoitukset todella ovat riittävän valmiita.

Siirryn vuoden vaihteessa sivuun toimituskunnasta, ja tarkoituksenani on olla toimitusprosessin osapuolena tulevaisuudessa lähinnä käsikirjoituksen tarjoajan roolissa. Toivoa sopii, että toimittajana saamani opit pysyvät mielessä myös omia julkaisuja kirjoittaessani.